EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.11.2022
COM(2022) 649 final

2022/0386 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o stališču, ki naj se v imenu Evropske unije zastopa v skupnem odboru, ustanovljenem s Sporazumom med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o cestnem prevozu blaga, glede poslovnika skupnega odbora in podaljšanja Sporazuma

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. PREDMET UREJANJA PREDLOGA

Ta predlog se nanaša na sklep o stališču, ki naj se v imenu Evropske unije zastopa v skupnem odboru, ustanovljenem s Sporazumom med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o cestnem prevozu blaga, podpisanim 29. junija 2022 v Lyonu[1] (v nadaljnjem besedilu: Sporazum), glede:

- sprejetja poslovnika skupnega odbora v skladu s členom 6(6) Sporazuma,
- podaljšanja Sporazuma v skladu s členom 6(2) Sporazuma.

2. OZADJE PREDLOGA

2.1. Povzetek Sporazuma

Cilj Sporazuma je začasno olajšati cestni prevoz blaga med Republiko Moldavijo (v nadaljnjem besedilu: Moldavija) in Evropsko unijo ter prek njiju z dodelitvijo dodatnih pravic do tranzita in prevoza blaga med Moldavijo in EU zaradi posledic nezakonite ruske vojne agresije proti Ukrajini in znatnih motenj, ki jih ta povzroča v sektorju cestnega prometa v Moldaviji. Trenutno se uporablja do 31. marca 2023.

Ustanovljen je bil skupni odbor za nadzor in spremljanje uporabe in izvajanja Sporazuma. Odloča zlasti o sprejetju svojega poslovnika in podaljšanju Sporazuma. Skupni odbor o podaljšanju Sporazuma odloči vsaj tri mesece pred prenehanjem veljavnosti Sporazuma, tj. najpozneje do 31. decembra 2022. V skladu s členom 6(5) Sporazuma skupni odbor odločitve sprejme soglasno.

Moldavski organi in Komisija so se začasno dogovorili, da bo prva seja skupnega odbora potekala 15. decembra 2022.

2.2. Spremljanje Sporazuma

S členom 6(1) Sporazuma je bila uvedena obveznost spremljanja Sporazuma, zlasti z rednim pregledovanjem njegovega delovanja v smeri uresničevanja njegovih ciljev. Moldavski organi so v ta namen Komisiji zagotovili podatke o izvajanju tega sporazuma. Ti podatki zajemajo zlasti tretje četrtletje 2022, tj. prve tri mesece uporabe Sporazuma, in kažejo naslednje:

- **S Sporazumom je bilo uspešno podprto moldavsko gospodarstvo, pri čemer se je bistveno povečal izvoz iz Moldavije v EU.** Vrednost moldavskega izvoza v EU se je v tretjem četrtletju 2022 (282,7 milijona EUR) v primerjavi s tretjim četrtletjem 2021 zvišala za 17,5 %. To je posledica povečanega izvoza žit (+97,2 %), rastlinskih olj (+1 377,8 %) ter sadja in vina (+22 %). Skupni izvoz iz Moldavije v EU zdaj znaša 60 %, še vedno pa se pričakuje, da se bo ta delež znatno povečal.
- **Sporazum je prinesel veliko koristi tudi EU.** Izvoz EU v Moldavijo se je v tretjem četrtletju 2022 (387,5 milijona EUR) v primerjavi s tretjim četrtletjem 2021 zvišal za 41 %. Zlasti obseg izvoza naftnih derivatov se je povečal za približno štirikrat. Izvoz iz EU v Moldavijo je večji kot uvoz v EU iz Moldavije.

[1] UL L 181, 7.7.2022, str. 4.

- **Pravice, ki so bile s Sporazumom podeljene moldavskim prevoznikom, niso privedle do povečanja števila moldavskih tovornjakov na cestah v EU.** V tretjem četrtletju 2021 so moldavski prevozniki opravili 13 255 prevozov v EU, v tretjem četrtletju 2022 pa 14 983, kar pomeni 13-odstotno povečanje. Dejansko so imeli prevozniki iz EU veliko večjo korist od izvajanja Sporazuma (število prevozov, ki so jih opravili v Moldaviji v tretjem četrtletju 2022, se je v primerjavi s tretjim četrtletjem 2021 povečalo za 73 %), čeprav ostaja število prevozov v Moldavijo, ki jih opravijo prevozniki iz EU, veliko manjše kot število prevozov, ki jih moldavski prevozniki opravijo v EU (3 327 prevozov prevoznikov iz EU v tretjem četrtletju 2021 v primerjavi s 5 572 v tretjem četrtletju 2022). Zato je mogoče z gotovostjo skleniti, da **Sporazum ni škodoval prevoznikom iz EU.** Hkrati se je število dovoljenj, ki jih je Rusija izdala moldavskim prevoznikom, zmanjšalo za več kot dvakrat (4 406 dovoljenj v tretjem četrtletju 2021 v primerjavi s 1 943 v tretjem četrtletju 2022). To kaže, da so moldavski cestni prevozniki uspeli najti alternativne trge v EU, s čimer so nadomestili izgubo gospodarske perspektive v Rusiji.
- **Ta sporazum ima** skupaj s podobnim sporazumom o cestnem prevozu med Moldavijo in Ukrajino **ključno vlogo v okviru solidarnostnih pasov.** Omogoča nemoten pretok blaga iz Ukrajine in tako razbremenjuje države članice, ki mejijo na to državo. Pomembna in do zdaj največja količina osnovnega blaga je bila iz Ukrajine v EU uvožena prek Moldavije. To je veljalo za žita (96 602 ton v tranzitu iz Ukrajine v EU čez Moldavijo v tretjem četrtletju 2022 v primerjavi z 917 tonami v tretjem četrtletju 2021) in rastlinsko olje (22 708 ton v tretjem četrtletju 2022 v primerjavi s 503 tonami v tretjem četrtletju 2021). Na primer, opaziti je bilo mogoče pomembno povečanje izvoza olja iz Ukrajine v EU prek Moldavije, saj so bile v tretjem četrtletju 2021 prepeljane 503 tone olja, v tretjem četrtletju 2022 pa jih je bilo prepeljanih več kot 22 708. Podobno je v tretjem četrtletju 2021 iz Ukrajine v EU prek Moldavije prispelo 917 ton žita, v tretjem četrtletju 2022 pa je po isti poti prispelo več 96 000 ton.
- **S Sporazumom** se je tudi pomembno **zmanjšalo breme** prometnega sektorja in državnih organov glede upravnih formalnosti, povezanih z izdajo dovoljenj.

2.3. Skupni odbor

S členom 6 Sporazuma je bil ustanovljen skupni odbor za nadzor in spremljanje uporabe in izvajanja Sporazuma ter redno pregledovanje njegovega delovanja v smeri uresničevanja njegovih ciljev. V skladu z navedeno določbo skupni odbor sestavljajo predstavniki pogodbenic. Njegove odločitve se sprejemajo soglasno in so za pogodbenici zavezujoče.

V skladu s členom 6(2) se skupni odbor sestane najpozneje tri mesece pred prenehanjem veljavnosti Sporazuma, da oceni in odloči, ali je potrebno njegovo podaljšanje, ter odloči o njegovem trajanju.

V skladu s členom 6(6) Sporazuma skupni odbor sprejme svoj poslovnik.

2.4. Predvideni akt skupnega odbora o njegovem poslovniku

Skupni odbor bo na svoji prvi seji sprejel odločitev v zvezi s sprejetjem svojega poslovnika v skladu s členom 6(5) in (6) Sporazuma. Namen poslovnika je določiti organizacijo in delovanje skupnega odbora, da se omogoči ustrezno izvajanje Sporazuma.

2.5. Predvideni akt skupnega odbora o podaljšanju Sporazuma

Skupni odbor bo na svoji prvi seji sprejel odločitev v zvezi s podaljšanjem Sporazuma do 31. decembra 2025 v skladu s členom 6(2) in (5) Sporazuma.

Za to obstajajo štirje razlogi. Prvič, spremljanje Sporazuma je pokazalo, da je ta koristil trgovini v EU in Moldaviji. Povečanje obsega storitev cestnega prevoza je koristilo tudi cestnim prevoznikom obeh pogodbenic. Zato ni razloga, da se Sporazum ne podaljša, saj je prinesel dejanske koristi tudi EU, čeprav je bil prvotno ustvarjen za pomoč moldavskemu gospodarstvu v okviru ruske vojne agresije proti Ukrajini. Drugič, Sporazum je Moldaviji omogočil, da je začela svojo trgovino z vzhoda preusmerjati v EU, in je tako prispeval k postopnemu vključevanju moldavskega gospodarstva v zahodno gospodarstvo. Skupaj s podobnim sporazumom o cestnem prevozu, ki je bil podpisan z Ukrajino, je hkrati olajšal izvoz ukrajinskega blaga ter tako prispeval k solidarnostnim pasovom in ohranjal delovanje dveh gospodarstev, ki ju mora EU kratko- in dolgoročno podpirati. Ta vidika, ki imata v sedanjih geopolitičnih okoliščinah tudi jasen politični pomen, bi bilo treba podpreti in potrditi s predlaganim podaljšanjem. Tretjič, Sporazum bi bilo treba razumeti kot način, ki olajšuje pravočasno obnovo Ukrajine tudi po ruski vojni agresiji proti tej državi. Nazadnje, EU je tesno vpeta v mednarodno platformo za podporo Moldaviji – kakršno koli dejanje, ki bi ga bilo mogoče razumeti kot umik podpore, ki je bila Moldaviji že odobrena, bi poslalo negativno sporočilo ter bi EU na notranjem in zunanjem področju postavilo v neusklajen in morda protisloven položaj v okviru te platforme.

Podaljšanje Sporazuma do 31. decembra 2025 je potrebno, saj pogoji, ki so upravičevali sklenitev prvotnega sporazuma, še vedno obstajajo in bodo verjetno obstajali še kar nekaj časa. Ruska agresija proti Ukrajini se zaostruje, večina opazovalcev pa ne predvideva, da se bo ta agresija v bližnji prihodnosti končala. To tudi pomeni, da pomorski prevoz prek pristanišč v Črnem morju, ki bi bila lahko ena od tranzitnih poti Moldavije za njen izvoz, ostaja zelo omejen. Črnomorska pobuda za žito to težavo delno odpravlja. Vendar je razširitev te pobude negotova, njen obseg pa trenutno ostaja omejen na žito. Nadaljnje vojaške operacije ob vzhodnem delu Moldavije in posledično uničenje prometne infrastrukture na povezanih območjih, ki so bila tranzitna območja za moldavski izvoz v preteklosti, bodo v bližnji prihodnosti še vedno omejujoč dejavnik, ki bo Moldavijo oviral pri dostopu do njenih tradicionalnih trgov.

2.6. Sporazum o cestnem prevozu med EU in Ukrajino

Komisija bo kmalu predložila predlog sklepa Sveta o določitvi stališča Unije glede podaljšanja trajanja Sporazuma med Evropsko unijo in Ukrajino o cestnem prevozu blaga, podpisanega 29. junija 2022 v Lyonu[2]. Iz zgoraj navedenih razlogov in zlasti zaradi vloge, ki jo ima Moldavija v okviru solidarnostnih pasov, ter obstoja sporazuma med Ukrajino in Moldavijo o cestnem prevozu, Komisija meni, da bi moral biti končni datum sporazuma z Ukrajino enak končnemu datumu sporazuma z Moldavijo, tj. 31. december 2025.

3. STALIŠČE, KI SE ZASTOPA V IMENU UNIJE

Stališče, ki se zastopa v imenu Unije, bi zato moralo biti, da se podpre sprejetje osnutka sklepa skupnega odbora, priloženega temu predlogu.

[2] UL L 179, 6.7.2022, str. 1.

4. PRAVNA PODLAGA

Člen 218(9) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ureja sklepe Sveta o določitvi „stališč, ki naj se v imenu Unije zastopajo v organu, ustanovljenem s sporazumom, kadar ta organ sprejema akte s pravnim učinkom, razen aktov o spremembah ali dopolnitvah institucionalnega okvira sporazuma“.

Pojem „akti s pravnim učinkom“ vključuje tudi akte, ki imajo pravni učinek zaradi pravil mednarodnega prava, ki veljajo za zadevni organ. Vključuje tudi instrumente, ki nimajo zavezujočega učinka v mednarodnem pravu, vendar lahko „odločilno vpliva[jo] na vsebino ureditve, ki jo [sprejme] zakonodajalec Unije“.

Skupni odbor je organ, ustanovljen s sporazumom, in sicer s Sporazumom med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o cestnem prevozu blaga.

Sklep, k sprejetju katerega se skupni odbor poziva, je akt s pravnim učinkom. Prvič, predvideni akt o sprejetju poslovnika skupnega odbora bo zavezujoč v mednarodnem pravu v skladu s členom 6(5) in (6) Sporazuma; drugič, predvideni akt o podaljšanju trajanja Sporazuma bo prav tako zavezujoč v mednarodnem pravu v skladu s členom 6(2) in (5) Sporazuma.

Predvideni akt ne dopolnjuje ali spreminja institucionalnega okvira Sporazuma. Postopkovna pravna podlaga za predlagani sklep Sveta je zato člen 218(9) PDEU.

Materialna pravna podlaga za sklep na podlagi člena 218(9) PDEU je odvisna predvsem od cilja in vsebine predvidenega akta, glede katerega naj bi se v imenu Unije zastopalo stališče. Če ima predvideni akt dva cilja ali elementa in je eden od teh ciljev ali elementov glavni, drugi pa postranski, mora sklep na podlagi člena 218(9) PDEU temeljiti na samo eni materialni pravni podlagi, in sicer tisti, ki se zahteva za glavni ali prevladujoči cilj ali element.

Glavni cilj in vsebina predvidenega akta se nanašata na cestni prevoz.

Materialna pravna podlaga za predlagani sklep je člen 91 PDEU.

5. OBJAVA PREDVIDENEGA AKTA

Primerno je, da se sklep skupnega odbora po njegovem sprejetju objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

2022/0386 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o stališču, ki naj se v imenu Evropske unije zastopa v skupnem odboru, ustanovljenem s Sporazumom med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o cestnem prevozu blaga, glede poslovnika skupnega odbora in podaljšanja Sporazuma

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 91 v povezavi s členom 218(9) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Sporazum med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o cestnem prevozu blaga[3] (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) je podpisala Unija ter se začasno uporablja od 29. junija 2022.

(2) S členom 6(1) Sporazuma je ustanovljen skupni odbor za nadzor in spremljanje uporabe in izvajanja Sporazuma ter redno pregledovanje njegovega delovanja v smeri uresničevanja njegovih ciljev.

(3) Skupni odbor sprejme svoj poslovnik.

(4) Kot je določeno v členu 5(1) Sporazuma, se ta uporablja do 31. marca 2023. Skupni odbor pa se mora sestati najpozneje tri mesece pred prenehanjem veljavnosti Sporazuma, da oceni in odloči, ali je potrebno njegovo podaljšanje.

(5) Da bosta imeli Evropska unija in Republika Moldavija še naprej koristi od Sporazuma, bi ga bilo treba podaljšati do 31. decembra 2025.

(6) Da se zagotovi ustrezno izvajanje Sporazuma, bi bilo treba sprejeti poslovnik skupnega odbora.

(7) Zato bo skupni odbor na svoji seji 15. decembra 2022 sprejel sklep o sprejetju svojega poslovnika in potrebi po podaljšanju Sporazuma, vključno z njegovim trajanjem.

(8) Zato je primerno določiti stališče, ki naj se v imenu Unije zastopa v skupnem odboru glede sprejetja poslovnika skupnega odbora in podaljšanja Sporazuma, saj bosta njegova sklepa za Unijo zavezujoča –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Stališče, ki naj se v imenu Unije zastopa v skupnem odboru, ustanovljenem s členom 6 Sporazuma med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o cestnem prevozu blaga (v nadaljnjem besedilu: Sporazum), glede sprejetja poslovnika skupnega odbora in podaljšanja

[3] UL L 181, 7.7.2022, str. 4.

Sporazuma, vključno z njegovim trajanjem, bo temeljilo na osnutku sklepa skupnega odbora, priloženega temu sklepu.

Predstavniki Unije v skupnem odboru se lahko o manjših spremembah osnutka sklepa skupnega odbora dogovorijo brez nadaljnjega sklepa Sveta.

Člen 2

Sklep skupnega odbora se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Komisijo.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik